

Thesis Title Role Development of Advanced Practice Nurses in Thailand

Author Mrs. Suporn Wongkpratoom

Degree Doctor of Philosophy (Nursing)

Thesis Advisory Committee

Prof. Dr. Wichit Srisuphan Chairperson

Assoc. Prof. Wilawan Senaratana Member

Asst. Prof. Dr. Pikul Nantachaipan Member

Assoc. Prof. Dr. Wanapa Sritanyarat Member

ABSTRACT

Advanced practice nurse (APN) is a new role for nurses in Thailand; therefore, studies of role development of APNs are limited. The purpose of this study was to explore the role development of APNs in Thailand. A two-phase sequential mixed method study was employed. The first phase employed the quantitative method using self-reported questionnaires to survey 154 certified APNs by the Thailand Nursing Council from 2003 to 2005. The second phase included 13 key informants, where qualitative method was used including in-depth interviews, observation, field notes and documents. Moreover, the semi-structured interviews were used for 68 general

informants to obtain qualitative data. The data were analyzed in the form of descriptive statistics and through content analysis.

The findings of the quantitative method revealed that the actual role performance of APNs included: (1) consultant role (96.8%), (2) direct clinical care role (95.4%), (3) educator role (93.5%), (4) researcher role (92.2%), (5) administrator role (90.9%), and (6) role in ethics and law (57.1%). The results from qualitative method revealed that the role development process of APNs comprised of three phases: (1) advanced beginner phase, (2) competent phase, and (3) expert phase. The findings from both methods indicated that the major facilitating factors in the role development of APNs were (1) organization factors, which were the healthcare system and policies; (2) the human factors which included nurse administrators and multidisciplinary teams; and (3) the resources factors, one of which was funding. The most important barrier factors in role development of APNs were (1) organization factors which included administration, (2) the human factors which included administrators, and (3) the resources factors which comprised nursing shortage. The most important patient-focused outcome was satisfaction. The major provider-focused outcome was complications rates, and organization-focused was length of hospital stay.

The findings of this study support the belief that the role development of APNs in Thailand is an on-going process. APNs should develop their role and competency in becoming expert APNs. However, the researcher recommends that further study of role development of APNs is needed to cover all specialty areas of nursing.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในประเทศไทย

ผู้เขียน นางสุพร วงศ์ประทุม

ปริญญา พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศ. ดร. วิจิตร ศรีสุพรรณ	ประธานกรรมการ
รศ. วิลาวัลย์ เสนารัตน์	กรรมการ
ผศ. ดร. พิกุล นันทชัยพันธ์	กรรมการ
รศ. ดร. วรรรณา ศรีชัยรัตน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงเป็นบทบาทใหม่สำหรับพยาบาลในประเทศไทย ดังนั้น การศึกษาการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในประเทศไทยยังมีน้อย วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน 2 ระยะ ระยะแรกใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสำรวจผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงที่ได้รับวุฒิบัตรจากสภาการพยาบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 – 2548 จำนวน 154 คน ระยะที่สองใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพในผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 13 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การบันทึกภาคสนาม และการทบทวนเอกสาร นอกจากนั้นใช้วิธีการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลรอง จำนวน 68 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า การปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ได้แก่ (1) บทบาทผู้ให้คำปรึกษา (ร้อยละ 96.8) (2) บทบาทผู้ปฏิบัติการพยาบาล (ร้อยละ 95.4) (3) บทบาทผู้ให้ความรู้ (ร้อยละ 93.5) (4) บทบาทผู้วิจัย (ร้อยละ 92.2) (5) บทบาทผู้จัดการ (ร้อยละ 90.9) และ (6) บทบาทด้านจริยธรรมและกฎหมาย (ร้อยละ 57.1) ผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า กระบวนการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ (1) ระยะ

ผู้เริ่มต้น (2) ระยะผู้มีความสามารถ และ (3) ระยะผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาจาก 2 วิธีพบว่า ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงคือ (1) ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ ระบบบริการสุขภาพและนโยบาย (2) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารการพยาบาล และทีมสหสาขาวิชาชีพ และ (3) ปัจจัยด้านแหล่งสนับสนุน ได้แก่ การได้รับทุน ปัจจัยอุปสรรคที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงคือ (1) ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ การบริหารงาน (2) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารงานพยาบาล และ (3) ปัจจัยด้านแหล่งสนับสนุน ได้แก่ ภาวะขาดแคลนพยาบาล ผลลัพธ์ด้านผู้ป่วยที่สำคัญที่สุดคือความพึงพอใจ ผลลัพธ์ด้านผู้ให้บริการที่สำคัญคืออัตราภาวะแทรกซ้อน และผลลัพธ์ด้านองค์กรคือระยะเวลาอยู่รักษาในโรงพยาบาล

ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนความเชื่อที่ว่าการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในประเทศไทยอยู่ระหว่างกระบวนการพัฒนา ผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงจึงควรมีการพัฒนาบทบาทและสมรรถนะของตนเองในการเป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงผู้เชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงต่อไป เพื่อให้ครอบคลุมทุกสาขาการพยาบาล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved